

Evaluatie Brede school Pijnacker-Nootdorp

Noorderbreedte 2004 tot en met 2007

“Wat wilden wij bereiken”

“Wat hebben wij hiervoor gedaan”

“Wat kunnen wij etaleren, wat hebben wij bereikt”

“Wat heeft het gekost”

Samenvatting.....	4
Inleiding.....	6
1. De brede school in Nederland.....	8
1.1 Feiten en cijfers over brede scholen in Nederland.....	8
1.2 Wat kunnen wij evalueren?.....	8
1.3 Huidige doelstellingen.....	9
1.4 Hoe gaan wij evalueren?.....	9
2. Landelijk beeld en beleid.....	10
2.1 Algemeen.....	10
2.2 Rijksbeleid en standpunten.....	10
2.3 Gemeentelijk beleid.....	11
2.4 Conclusie.....	12
2.4.1 Integratie met zorg.....	12
3. Brede Schoolbeleid, reeds regulier beleid?.....	13
3.1 Prestatievelden WMO.....	13
3.2 Wat ontbreekt er?.....	14
3.3 Conclusie.....	14
4. Netwerk - samenwerking.....	15
4.1 Positioneren van de samenwerking.....	15
4.1.1 Kenmerken van netwerksamenwerking.....	15
4.1.2 Knelpunten bij samenwerking in een netwerk.....	15
4.2 Systematiek van de samenwerking binnen Noorderbreedte.....	15
4.2.1 Pedagogische visie.....	16
4.2.3 De gemeente als regisseur, aanjager en facilitator.....	16
4.2.4 Wettelijke taken en verplichtingen.....	16
4.2.5 Aanbodgericht.....	16
4.2.6 Vertrouwen.....	16
4.3 De partners over de samenwerking en Noorderbreedte.....	16
4.4 Conclusie.....	17
4.4.1 Efficiënt en effectief.....	18
4.4.2 Verbeterpunten.....	18
5. Wat hebben we bereikt, wat kunnen we etaleren.....	19
5.1 Onderzoeksvraag:.....	19
5.2 Doelstelling 1.....	19
5.2.1 Wat wilden we bereiken?.....	19
5.2.2 Wat hebben we daar voor gedaan?.....	19
5.2.3 Wat was het resultaat?.....	20
5.2.4 Wat heeft het gekost?.....	21
5.3 Doelstelling 2.....	21
5.3.1 Wat wilden we bereiken?.....	21
5.3.2 Wat hebben we daar voor gedaan?.....	21
5.3.3 Wat hebben we bereikt?.....	22
5.3.4 Wat heeft het gekost?.....	23
5.4 Doelstelling 3.....	24
5.4.1 Wat wilden we bereiken?.....	24
5.4.2 Wat hebben we hiervoor gedaan?.....	24
5.4.3 Wat heeft het ons opgeleverd?.....	24
5.4.4 Wat heeft het gekost?.....	24
5.5 Conclusie.....	24
5.5.1 Taal en sociaal emotionele ontwikkeling.....	25
5.5.2 Ouderbetrokkenheid en sociale cohesie.....	25
5.5.3 Buitenschoolse activiteiten.....	25
5.5.4 Het accent bij de buitenschoolse activiteiten: de gewichtenleerling.....	26
6. Conclusies en aanbevelingen.....	27
6.1 Algemeen.....	27

6.2 De meerwaarde.....	27
6.3 Visie en doelstellingen.....	27
6.4 Brede school als middel.....	27
6.5 Taken en verantwoordelijkheden partners en gemeente.....	28
6.6 Financiën.....	28
6.7 Kansen en mogelijkheden Noorderbreedte.....	28
6.8 Kansen en mogelijkheden voor Pijnacker-Nootdorp.....	28
6.9 Kanttekeningen.....	28
6.10 Eind conclusie.....	29
6.10.1 Aanbevelingen ten aanzien van Noorderbreedte.....	29
6.10.2 Aanbevelingen ten aanzien van Brede schoolbeleid in Pijnacker-Nootdorp.....	29
Bijlage 1.....	30
Bijlage 2.....	31
Financieel overzicht.....	32
Cijferlijst brede school.....	33

Samenvatting

Aanleiding

In 2001 is in Pijnacker-Noord de brede school-pilot Noorderbreedte gestart. De aanleiding hiervoor was de achterstand van de wijk noord op het gebied van sociale cohesie en onderwijs. Het samenwerkingsverband Noorderbreedte staat voor: een geïntegreerde aanpak vanuit een gemeenschappelijke gedeeld sociaal pedagogisch concept, ter verbetering van de ontwikkelingskansen van kinderen in hun diverse leefmilieus. Het kind, de ouders en de wijk staan hierbij centraal. Er wordt teruggekeken naar de afgelopen vier jaar brede school 2004 – 2008.

De evaluatie

De doelstelling van de evaluatie 2004 - 2008 is een antwoord te geven op de volgende vragen:

- In hoeverre past Noorderbreedte binnen de landelijke beleidsdoelstellingen?
- In welke mate passen het brede schoolbeleid, de activiteiten en de doelstellingen binnen het huidige gemeentelijk beleid (WMO- en Jeugdbeleid)
- Wat is de huidige systematiek van de samenwerking? Is deze efficiënt en effectief?
- Wat heeft de brede school de gemeente Pijnacker-Nootdorp nu opgeleverd?

Hoewel er veel informatie over de brede school beschikbaar is, zijn de doelstellingen niet altijd SMART geformuleerd. Er zijn geen specifieke targets genoemd (bijv. qua bereik) die binnen een bepaald tijdsbestek behaald moesten worden. Hierdoor wordt het moeilijk om te beoordelen of de brede school het “goed” gedaan heeft. Daarnaast is het lastig om maatschappelijke effecten in verband te brengen met activiteiten c.q. producten van de brede school. Daarom wordt vooral gekeken naar wat we wilden bereiken en wat we hiervoor hebben gedaan (intentie). Vervolgens wordt gekeken naar de kosten.

Samenwerking

De samenwerking binnen Noorderbreedte kenmerkt zich door de betrokkenheid van de partners bij het kind en bij de eigen organisatiebelangen. Binnen de samenwerking wordt gestreefd naar een gezamenlijk aanbod van activiteiten dat de doelstelling, dus het kind, de ouder en de wijk ten goede komt. De partners werken allemaal ten dienste van het belang van het kind wat volgens de partners de meerwaarde van Noorderbreedte oplevert. De samenwerking kan efficiënter en effectiever, er wordt nog niet optimaal gebruik gemaakt van elkaar expertise, middelen en organisatietalent. De sterke regiefunctie door de gemeente van het afgelopen jaar is als prettig ervaren en wordt gezien als voorwaarde voor verdere doorontwikkeling van Noorderbreedte en brede schoolbeleid. Met het huidige concept en de verbeterde samenwerking is Noorderbreedte een centrale plek in de wijk geworden. Er is een duidelijke meerwaarde gecreëerd voor het kind, de ouders en de wijk.

Wat heeft de brede school ons opgeleverd

Over het algemeen kan gesteld worden dat met de activiteiten gewerkt is om de doelstellingen te bereiken. Gezien het feit dat er van te voren geen duidelijke targets geformuleerd zijn, kan niet beoordeeld worden of deze in voldoende mate bereikt zijn. Wel kan geconcludeerd worden dat de partners gezamenlijk de intentie hebben gehad en hebben samengewerkt om deze doelstellingen te bereiken. Het resultaat is een divers pakket van activiteiten dat, afhankelijk van de aard van de activiteit, een redelijk tot goed bereik heeft. De meest succesvolle activiteiten volgens de partners: boekenpret, de weerbaarheidstrainingen en de buitenschoolse activiteiten. Deze activiteiten dragen bij aan de verschillende doelstellingen. De meerwaarde is de samenstelling van het pakket en de synergie die deze activiteiten opleveren.

Aandachtspunten zijn dat activiteiten meer vraaggericht moeten worden opgezet en dat activiteiten in ontwikkeling moeten blijven. Daarnaast moet er ruimte zijn voor innovatie en voor de deelname van de gewichtenleerlingen.

Conclusies en aanbevelingen

De partners zijn van mening dat als de brede school er niet zou zijn geweest, de tweedeling in de wijk stukken groter zou zijn geweest dan nu. Daarnaast zou de achterstand van kinderen een groter probleem zijn geweest. De huidige werkwijze en activiteiten hebben ook een preventieve werking. Ouders en

kinderen komen door middel van het consultatiebureau en de voorschoolse voorzieningen snel in aanraking met het samenwerkingsverband en de daarbij betrokken (externe) organisaties. Hierdoor ontstaat ook een signaalfunctie. Het netwerk kan signalen van problemen bij kinderen en gezinnen snel oppikken en de samenwerkingspartners hierover informeren en gezinnen eventueel doorverwijzen naar hulpverlenende instanties.

De meerwaarde van de Noorderbreedte is volgens de partners de synergie van de samenwerking, de gezamenlijke activiteiten en activiteiten die partners afzonderlijk aanbieden. Tussen de verschillende doelstellingen en activiteiten zitten zoveel dwarsverbanden dat ze niet los van elkaar beoordeeld moeten worden. Het bestaansrecht van de brede school ligt volgens de partners nog steeds in de lijn van 2001; onderwijsachterstanden en een gebrek aan sociale cohesie. De huidige visie en doelstellingen van Noorderbreedte volgens de partners niet achterhaald maar zelfs vooruitstrevend.

De aanleiding in 2001 is geen basis om verder te gaan in 2009. Hoewel de visie en doelstellingen zeker niet achterhaald zijn is een actualisatie van de visie aan de hand van nieuwe ontwikkelingen en het landelijke beleid wel gewenst.

Ten aanzien van Noorderbreedte wordt het volgende aanbevolen:

- Continueer Noorderbreedte, biedt voor de komende 4 jaar financiële zekerheid.
- Ontwikkel een nieuwe visie en nieuwe doelstellingen die aansluiten bij de landelijke ontwikkelingen en behoeften uit de wijk.
- Investeer in de samenwerking middels trainingen en workshops
- De gemeente dient meer op te treden als regisseur, verduidelijken rol coördinator.
- Partners dienen meer te participeren in de uitvoering, de coördinator moet meer coördineren.
- Onderzoek of de kosten voor de buitenschoolsactiviteiten kunnen worden verhaald op de ouders, maar onderzoek ook de consequenties hiervan voor de effectiviteit van activiteit.
- Ontwikkel een duidelijk evaluatieplan voor het meten van resultaten en effecten, sluit hier aan bij de monitor sociale cohesie en onderwijsachterstandenbeleid.
- Continueer de coördinatie via Stichting Jeugd en Jongerenwerk Midden Holland

Ten aanzien van de brede school in het algemeen en naar de toekomst toe:

- Start een interactief beleidsontwikkelingstraject met het veld en ouders om te komen tot een visie en doelstellingen
  - o Sluit hierbij aan bij de landelijke ontwikkelingen en kaders.
  - o De gemeente heeft een duidelijke rol als regisseur en facilitator.
  - o Succesvol brede schoolbeleid is afhankelijk van de inzet en draagvlak bij de partners.
  - o Sluit aan bij initiatieven die van onderop komen en ondersteun deze.
  - o Betrek het WMO-beleid en integrale jeugdbeleid bij de ontwikkeling.
  - o Samenwerking is geen vanzelfsprekendheid, dus leg deze ook niet op.

Inleiding

De gemeente Pijnacker-Nootdorp kent in de wijk Pijnacker-Noord sinds 2001 een brede school¹; het samenwerkingsverband Noorderbreedte. De aanleiding was voornamelijk de onderwijsachterstanden en achterstandspositie van de wijk. De periode 2004 t/m 2007 wordt in dit rapport geëvalueerd. Daarnaast zal dit rapport als vertrekpunt dienen voor een eventueel beleidsontwikkelingstraject voor brede schoolbeleid in Pijnacker-Nootdorp

De brede school “een samenwerkingsverband”

De brede school Noorderbreedte in Pijnacker-Nootdorp is een samenwerkingsverband tussen

- Basisschool Sint Joseph
- Basisschool Tweemaster, locatie Acacialaan
- Basisschool Willem Alexander
- Stichting Openbare bibliotheek Pijnacker-Nootdorp
- Stichting PePijN
- Kinderopvang Skippy
- Vluchtelingenwerk Pijnacker-Nootdorp
- Integrale Jeugdgezondheidszorg
- Gemeente Pijnacker-Nootdorp

Algemene doelstelling²:

Noorderbreedte staat voor: een geïntegreerde aanpak vanuit een gemeenschappelijk gedeeld sociaal pedagogisch concept, ter verbetering van de ontwikkelingskansen van kinderen in hun diverse leefmilieus op school, in het gezin en hun vrije tijd. Het gaat daarbij om inrichting van een netwerk van onderwijs, welzijn en zorg rond het kind, gezin en de wijk waarin deze kinderen wonen. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan bevordering van de sociale competentie van kinderen, hun actieve deelname en die van hun ouders en andere wijkbewoners, aan samenleving, onderwijs en werk.

Evaluatie

In 2003 heeft een evaluatie plaatsgevonden aan de hand van een enquête. Naar aanleiding van de bevindingen zijn in 2004 extra financiële middelen geïnvesteerd in de brede school. Dit rapport gaat over de periode vanaf die financiële impuls.

De doelstelling van de evaluatie 2004-2008 is een antwoord te geven op de volgende vragen:

1. In hoeverre past Noorderbreedte binnen de landelijke beleidsdoelstellingen?
2. In welke mate passen het brede schoolbeleid, de activiteiten en de doelstellingen binnen het huidige gemeentelijk beleid (WMO- en Jeugdbeleid)
3. Wat is de huidige systematiek van de samenwerking? Is deze efficiënt en effectief?
4. Wat heeft de brede school de gemeente Pijnacker-Nootdorp nu opgeleverd?

Kanttekening

Tijdens de afgelopen projectperiode zijn veel personeelwisselingen (intern en extern) geweest die invloed hebben gehad op de wijze van registratie en tussenevaluaties. Ook de geformuleerde doelstellingen zijn niet altijd even SMART geformuleerd. Er zijn geen targets genoemd voor het aantal deelnemers of bereik, waardoor het meten en beoordelen van de resultaten en maatschappelijk effecten wordt bemoeilijkt. In de volgende hoofdstukken wordt hier verder op ingegaan.

Leesmijzer

In hoofdstuk één zullen een aantal feiten en cijfers over brede scholen in Nederland gegeven worden. Verder zal de wijze van evalueren besproken worden. In hoofdstuk twee worden de landelijke beleidsdoelstellingen besproken. De doelstellingen van Noorderbreedte worden hieraan gespiegeld.

---

¹ Zie in bijlage 1, de visie en overwegingen die hebben geleid tot het initiatief

² Werkplan noorderbreedte 2005

Hiermee wordt antwoordt gegeven op onderzoeksvraag één. Hoofdstuk drie geeft antwoord op onderzoeksvraag 2. Er wordt gekeken in hoeverre de doelstellingen en activiteiten van Noorderbreedte passen binnen het gemeentelijke beleid. In hoofdstuk vier wordt aandacht besteed aan de samenwerking binnen Noorderbreedte, waarmee onderzoeksvraag drie wordt behandeld. In Hoofdstuk vijf worden de activiteiten beschreven die ontplooid zijn, wat deze hebben opgeleverd en hebben gekost. In het laatste hoofdstuk komen de conclusies en aanbevelingen aan de orde.

1. De brede school in Nederland

1.1 Feiten en cijfers over brede scholen in Nederland

In de tabel hieronder zijn enkele kengetallen uit het landelijke onderzoek 'Brede school in Nederland (Oberon)' weergegeven. De brede scholen zijn gevraagd of zij zijn doelstellingen hebben al gerealiseerd en of zij resultaten kunnen zien. De mogelijke antwoorden waren:

- geen resultaten opgeleverd.
- nog geen resultaten.
- wel resultaten te zien.

De doelstelling	Jaar	Aandeel gemeenten in Nederland welke voor het doel heeft gekozen	Het landelijke beeld	In hoever past Noorderbreedte in het landelijke beeld?
Versterken van samenwerking tussen de instellingen	2005	73%	86% van de brede scholen zien geen of nog geen resultaat	Is opgenomen binnen huidige doelstelling en speerpunten van Noorderbreedte
	2007			
Het vergroten van ontwikkelingskansen van kinderen	2005	54%	50% van de brede scholen zien geen of nog geen resultaat 54% van de brede scholen zien geen of nog geen resultaat	Is opgenomen binnen huidige doelstelling en speerpunten van Noorderbreedte
	2007	72%		
Versterken van de sociale cohesie in de wijk	2007	-	69% van de brede scholen zien geen of nog geen resultaat	Is opgenomen binnen huidige doelstelling en speerpunten van Noorderbreedte
Betrokkenheid van ouders bij de ontwikkeling van hun kind	2005	71%	70% van de brede scholen zien geen of nog geen resultaat 71% van de brede scholen zien geen of nog geen resultaat	Is opgenomen binnen huidige doelstelling en speerpunten van Noorderbreedte
	2007	-		

Daarnaast komt uit het onderzoek naar voren dat:

- 49% van de brede scholen maakt gebruik van de kwaliteitscriteria waarvan brede scholen moeten voldoen om brede school te mogen heten om voor subsidie in aanmerking te komen (door Oberon ontwikkeld)
- Bij 70% van de brede scholen er is nog geen sprake van systematische evaluatie

Uit bovenstaande tabel blijkt dus, dat er nog weinig resultaten (effecten) feitelijk geconstateerd zijn. Dit geeft ook aan hoe moeilijk het is om beleidseffecten op dit gebied te meten en te constateren.

1.2 Wat kunnen wij evalueren?

De hoofdtaak van een school, zijnde een brede of een niet brede school, is in de eerste plaats het geven van kwalitatief goed onderwijs. Wat dit betreft verschilt de brede school niet van een niet brede school. Echter, een niet brede school is een gebouw op een locatie met een bepaalde doelstelling, met andere woorden een object. Daar geven de leraren les aan leerlingen, daar gaan kinderen naar toe om onderwijs te volgen. Een brede school is daarentegen geen object maar een proces. In dit samenwerkingsproces komen verschillende organisaties (partners) bij elkaar om een gezamenlijk doel te bereiken, waarbij het kind centraal staat. Er wordt een gezamenlijk aanbod gecreëerd dat de ontwikkelingskansen van kinderen dient te vergroten. De evaluatie zal zich daarom moeten richten op het proces van de samenwerking. Samenwerking die gericht op het leren van elkaar, gebruikmakend van en vertrouwen in elkaars expertise, professie en talenten. Deze samenwerking levert de meerwaarde op voor de brede school.

Echter, samenwerking tussen scholen en andere instanties voor het uitvoeren van sociale en culturele activiteiten vindt al sinds jaren plaats op alle scholen. Denk bijvoorbeeld aan samenwerking met sportinstanties voor het organiseren van sportdagen, samenwerking met bibliotheken voor het

organiseren van leeswedstrijden en het betrekken van ouders voor het organiseren van feestjes, toneelstukken en culturele markten waarbij het kind zijn familieleden, zijn vrienden uit de buurt en soms ook buurmensen uitnodigt. Bij het periodieke onderzoek welke de onderwijsinspectie uitvoert, maken deze voorbeelden deel uit van verschillende kwaliteitsaspecten van de school. Dus hierin verschilt de brede school ook niet van een niet brede school.

De brede school kenmerkt zich door de extra ontwikkelingskansen welke de partners gezamenlijk verzorgen. De evaluatie gaat dan ook over de toegevoegde waarde welke de samenwerking (de brede school dus) oplevert.

1.3 Huidige doelstellingen

De doelstellingen die de brede school hanteert zijn niet SMART geformuleerd. SMART geformuleerd in de zin van, van te voren genoemde aantallen en effecten. De doelstellingen zijn wel meetbaar, maar dan gericht op intentie; welke acties zijn ondernomen om het doel te bereiken.

De beoogde doelstellingen en activiteiten streven separaat en/of gezamenlijk een maatschappelijk effect na. Het is zeer moeilijk en kostbaar om deze maatschappelijke effecten te meten. Dit zijn langdurige en dure onderzoeken, waarbij in veel gevallen het niet mogelijk is om wetenschappelijke causale verbanden aan te tonen.

1.4 Hoe gaan wij evalueren?

In de eerste plaats wordt voor elke doelstelling de traditionele aanpak gehanteerd:

- Wat wilden wij bereiken?
- Wat hebben wij hiervoor gedaan?
- Wat kunnen wij etaleren, wat hebben wij bereikt?, en
- Wat heeft het gekost?

Daarnaast zijn interviews afgenomen bij de partners waar gevraagd werd naar hun beleving en meerwaarde van het project. Daarnaast worden de observaties van de projectleider met betrekking tot de samenwerking binnen de projectgroep betrokken bij deze evaluatie.

2. Landelijk beeld en beleid

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag: in hoeverre past Noorderbreedte binnen de landelijke beleidsdoelstellingen?

2.1 Algemeen

Brede scholen in Nederland hebben met elkaar gemeen dat de school structureel samenwerkt met andere instellingen. De scholen, peuterspeelzalen en kinderopvang zijn de kernpartners maar meestal zijn ook andere partijen aangeschoven: de gemeente, voorschoolse educatie (VVE), bibliotheken, welzijn, zorg, cultuur, sport enzovoort. Het doel is in het algemeen de ontwikkelingskansen van kinderen te vergroten door extra activiteiten aan te bieden op het gebied van sport, kunst, cultuur, dans en muziek. Als een resultaat van samenwerking tussen scholen en andere instanties wordt de kwaliteit van de activiteiten verhoogd. Het betreft hier buitenschoolse activiteiten waarmee kinderen niet vanzelfsprekend thuis of op school in aanraking komen. Ook vervult de brede school een belangrijke rol bij het vergroten van leefbaarheid en bij het versterken van sociale cohesie in de buurt.

2.2 Rijksbeleid en standpunten

Het rijksstandpunt met betrekking tot de doelstellingen van de brede school is weergegeven in kamerbrieven gedurende enkele jaren:

Kamerbrief 2001, kamerbrief 2004: Een brede school is een netwerk van onderwijs en andere voorzieningen voor kinderen en ouders, zoals opvang, zorg, welzijn, cultuur, sport etc. met als doel:

- de actieve deelname van kinderen aan de samenleving te bevorderen,
- kinderen een goede “dagindeling” te bieden,
- mogelijke achterstanden van kinderen weg te nemen en
- hun sociale competentie te vergroten.

Kamerbrief 2005: de brede school is een samenwerking tussen basisscholen en partners (peuterspeelzalen, kinderopvang, bibliotheken, het welzijnswerk, consultatiebureaus, de schoolartsen, maatschappelijk werk, sportverenigingen, muziekscholen en andere culturele instellingen). De doelstelling hiervan het is verzorgen van het aanbod van ontwikkelingskansen voor kinderen van 0-12 jaar, hun ouders en soms ook de buurtbewoners.

Kamerbrief 2007: een brede school is een rijke, stimulerende en uitdagende leeromgeving die de leergierigheid prikkelt, waarin kinderen en jongeren de kansen krijgen om hun talenten te leren ontdekken en ontwikkelen en waarin kinderen zich optimaal kunnen ontplooiën, sociale vaardigheden opdoen en plezier kunnen hebben.

Daarnaast wordt een accent gelegd op:

- Het stimuleren van een dagelijks sport- en beweegaanbod op en rond scholen voor alle leerlingen.
- Het bevorderen van het idee dat de jeugd tot 18 jaar vertrouwt raakt met één of meer kunst- en cultuurvormen en het onder jongeren stimuleren van actieve kunstbeoefening.

Welke brede schooldoelen een gemeente stelt is mede afhankelijk van lokale behoeften, mogelijkheden en omstandigheden. Het landelijke beeld voor heel Nederland van de door de jaren heen benoemde doelstellingen zijn in de vorm van een ‘top 3’ in de volgende tabel gepresenteerd.

2001	1	Ontwikkelingskansen van kinderen vergroten
	2	Integraal aanpak rond het kind
	3	Samenwerking tussen instellingen verbeteren
2002	1	Ontwikkelingskansen van kinderen vergroten
	2	Doorgaande ontwikkelingslijnen realiseren
	3	Een sluitend netwerk rond het kind creëren.
2005	1	Samenwerking tussen instellingen verbeteren
	2	Betrokkenheid van ouders vergroten
	3	Doorgaande ontwikkelingslijnen realiseren
2007	1	Ontwikkelingskansen bieden voor kinderen
	2	Versterken van de samenwerking tussen organisaties
	3	Sociale cohesie in de wijk versterken

2.3 Gemeentelijk beleid

De visie van de gemeente PN is in 2001 als volgt geformuleerd:

“De Brede school in Pijnacker staat voor een geïntegreerde aanpak, vanuit een gemeenschappelijk gedeeld sociaal-pedagogisch concept, ter verbetering van de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren in hun diverse leefmilieus: op school, in het gezin, en in hun vrije tijd. Het gaat daarbij om de inrichting van een netwerk van onderwijs, welzijn en zorg rond kind, gezin en de wijk waarin deze kinderen wonen, waardoor de sociale competentie van kinderen, jongeren en hun actieve deelname, en die van hun ouders en andere wijkbewoners, aan samenleving, onderwijs, recreatie en werk wordt bevorderd”.

De hieruit af te leiden hoofddoelstellingen zijn de volgende:

- geïntegreerde aanpak rond het kind (versterken van samenwerking tussen organisaties)
- verbetering van de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren op school, in het gezin, en in hun vrije tijd.
- inrichting van een netwerk van onderwijs, welzijn en zorg rond kind, gezin en de wijk
- het versterken van sociale cohesie.

Als deze doelstellingen zouden zijn gekozen zou dit goed aansluiten met de landelijke “top 3” uit de tabel boven.

In werkelijkheid zijn de volgende doelstellingen gekozen voor de brede school Noorderbreedte sinds 2004:

- Stimuleren en vergroten van taal- en sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen.
- Vergroten van betrokkenheid van ouders en versterken van sociale cohesie.
- Het aanbieden van buitenschoolse activiteiten, afgestemd op het hoofdoel (punt 1)
- Het blijvend werken aan en het versterken van de samenwerking tussen de partners en het uitbouwen van het netwerk van de Brede School

Het eerste doel wijkt van het landelijke beeld af in die zin dat het meer op regulier onderwijs gericht is en minder op extra activiteiten. Voor alle scholen in Nederland geldt immers dat het aanbieden van leerstof welke afgestemd is op de leerbehoefte van de leerling (zoals kinderen met taalachterstand) een standaard taak van de school is. De kwaliteit van de leerstof is gewaarborgd en de onderwijsinspectie houdt toezicht over de effectiviteit door middel van periodiek onderzoek en evaluatie. De kwaliteit van peuterspeelzalen is voor een deel gewaarborgd middels de wet kinderopvang. Daarnaast is rondom 2001 de VVE (Vroeg- en Voorschoolse educatie) ingevoerd zowel in traditionele als in brede scholen.

Het lijkt daarom meer geschikt als een middel om ontwikkelingskansen van kinderen te verbeteren (en als zodanig past het zowel in de visie van de gemeente als in het landelijke beeld) dan als (voornaamste) doel van beleid.

De volgende opmerkingen hebben betrekking tot de visie van de gemeente:

- De visie welke de gemeente in 2001 heeft opgesteld past volledig in het rijksbeleid van 2001 en van 2004. Daar is het beleid gericht op het aanbieden van ontwikkelingskansen aan kinderen, het wegnemen van achterstanden en het vergroten van hun sociale competentie.
- De visie van de gemeente past volledig ook bij het rijksbeleid van 2005. De doelstellingen waren hier gelijk aan 2001 en 2004, echter het beleid was gericht op de kinderen, hun ouders en soms ook de buurtbewoners.
- De visie van de gemeente past grotendeels in het rijksbeleid van 2007/2008. Deze laatste is bijgesteld en is nu gericht op de leeromgeving. In de laatste kamerbrief is de brede school beschreven als een rijke, stimulerende en uitdagende leeromgeving die de leergierigheid prikkelt, waarin kinderen en jongeren de kansen krijgen om hun talenten te leren ontdekken en ontwikkelen en waarin ze zich optimaal kunnen ontplooiën, sociale vaardigheden op kunnen doen en plezier kunnen hebben. Om ook volledig in het landelijk beleid voor 2009 te kunnen blijven passen zal de gemeente haar beleid echter moeten aanscherpen en richten op de talenten van de kinderen. De huidige evaluatie 2004-2008 komt hier goed van pas.

2.4 Conclusie:

De visie welke de gemeente in 2001 heeft opgesteld past in het algemene landelijke beeld van doelstellingen in de periode 2001-2007. De doelstellingen van het beleid lijken echter minder goed op de visie aan te sluiten; ze lijken voor een deel te “onderwijs gericht”. Om ook in het landelijk beleid voor 2009 te kunnen blijven passen zullen de partners van de brede school hun beleid aan moeten passen en meer een accent leggen op het creëren van een prikkelende leeromgeving, het ontdekken en stimuleren van individuele talenten, cultuur en sport.

2.4.1 Integratie met zorg

Zowel in de landelijke visie als in de gemeentelijke visie komt de integratie met zorginstellingen summier aan de orde. De integrale jeugd gezondheidszorg is in Noorderbreedte een belangrijke samenwerkingspartner. Ondanks de geformuleerde lokale en landelijke doelstellingen wordt ook een belangrijke bijdrage geleverd aan zorg. Hierover in de evaluatie later meer.

3. Brede Schoolbeleid, reeds regulier beleid?

In dit hoofdstuk wordt gekeken in hoeverre activiteiten van de brede school passen binnen reeds bestaand beleid. Er zal antwoord gegeven worden op de volgende vraag: *In welke mate passen het brede schoolbeleid, de activiteiten en de doelstellingen binnen het huidige gemeentelijk beleid (WMO- en Jeugdbeleid).*

Doelstellingen Noorderbreedte

1. stimuleren en vergroten van taal- en sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen;
2. vergroten van betrokkenheid van ouders en versterken van de sociale cohesie;
3. het aanbieden van buitenschoolse activiteiten, afgestemd op het hoofddoel.

3.1 Prestatievelden WMO

De Wet Maatschappelijke Ondersteuning verplicht gemeenten om te investeren in 9 prestatievelden. De onderstaande prestatievelden hebben een directe relatie met de activiteiten en doelstellingen van de brede school.

De twee relevante prestatievelden uit de WMO zijn:

1. het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten
2. op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden

Kern van het gemeentelijk WMO Beleid

Preventief beleid, zelfredzaamheid en participatie zijn de drie thema's die de rode raad vormen binnen het WMO beleid. De eerste twee zijn randvoorwaardelijk om participerend gedrag van de burger te realiseren en het doel, sociale cohesie te behouden, te bevorderen en te verbeteren. Het participatiebeleid van de gemeente is er op gericht dat zoveel mogelijk mensen meedoen aan de samenleving en hun steentje bijdragen. Meedoen aan activiteiten die sociale samenhang en onderlinge betrokkenheid bevorderen. Het preventieve beleid is erop gericht dat burgers geen gezondheidsproblemen en problemen in het sociaal maatschappelijk functioneren krijgen.

Relaties met WMO

De huidige doelstelling van de brede school binnen de eerste twee prestatievelden van de WMO. Veel activiteiten van de brede school zijn gericht op het vergroten van de betrokkenheid van ouders (bij het kind, instellingen en wijk) en hebben daardoor een positieve uitwerking op de sociale cohesie.

Integraal jeugdbeleid, De jeugd doet mee!

Prestatieveld 2 van de Wmo gaat over het preventief jeugdbeleid. De wet geeft de gemeente hierin de verantwoordelijkheid voor vijf functies³. De gemeente heeft gekozen voor een integraal jeugdbeleid, omdat de vraag van het kind centraal staat en de levensloop van het kind leidend is voor de inrichting van het jeugdbeleid. Preventie is hier een onderdeel van. Dit is vastgelegd in de nota "De jeugd doet mee! Daarnaast is aansluiting gezocht met de jeugdgezondheidszorg, waarvan het beleid regionaal is vastgelegd in de nota Integrale jeugdgezondheidszorg.

In de verschillende deelnota's integraal jeugdbeleid zijn beleidsuitgangspunten geformuleerd en voorgenomen actiepunten die een vraaggericht aanbod moeten realiseren om jongeren kansen en mogelijkheden te bieden.

Integraal jeugdbeleid en Noorderbreedte

Hieronder staan een aantal belangrijke voornemens uit de nota integraal jeugdbeleid.

- zinvolle en leuke vrijetijdsbesteding;
- investeren in weerbaarheid van kinderen en hun ouders;

³ Zie bijlage voor beschrijving van de functies

- onderwijsachterstandenbeleid;
- leesbevordering;
- informatie en advies over opgroeien middels het Centrum voor jeugd en gezin;
- het investeren in sociale cohesie en leefbaarheid;
- coördinatie van zorg;
- buurt- en breedtesport.

Met de doelstellingen en activiteiten van Noorderbreedte wordt in een bepaalde mate invulling gegeven aan de doelstellingen vanuit de nota integraal jeugdbeleid.

3.2 Wat ontbreekt er?

In de huidige landelijke visie op brede schoolbeleid ligt een sterke nadruk op het ontdekken en ontwikkelen van talenten, het prikkelen van leergierigheid, sport en bewegen en het vertrouwd raken met kunst en cultuur. Bij Noorderbreedte ligt met name het accent op taal- en sociaal emotionele ontwikkeling, sociale cohesie en ouder betrokkenheid en zinvolle leuke vrijetijdsbesteding. Er is geen specifiek beleid binnen de gemeente dat zich richt op het nuanceverschil tussen Noorderbreedte en de huidige landelijke brede schoolvisie.

3.3 Conclusie

Er kan gesteld worden, dat met de brede school, invulling gegeven wordt aan de twee prestatievelden van de WMO en hiermee ook aan het integrale jeugdbeleid. De brede school is echter niet leidend omdat het geen wettelijke verplichting is. Een heleboel zaken die de brede school doet worden ook uitgevoerd zonder een brede school. Noorderbreedte functioneert in dat opzicht ook als middel voor het uitvoeren van beleid.

De WMO is wel een verplichting, en daarbij is het integrale jeugdbeleid het figerende lokale beleid. De brede school Noorderbreedte fungeert hierbij als middel. Ten aanzien van sport en bewegen en kunst en cultuur, wordt de komende jaren nog beleid ontwikkeld.

Bij het ontwikkelen van brede schoolbeleid, zal nadrukkelijk gekeken moeten worden naar overlap en dubbelingen (taken, beleid, acties) binnen de verschillende beleidsvelden.

4. Netwerk - samenwerking

4.1 Positioneren van de samenwerking

Noorderbreedte is een samenwerkingsverband van verschillende instellingen en professionals die een gezamenlijk doel nastreven. Deze samenwerking kan ook betiteld worden als samenwerking in een netwerkstructuur waar beleid ontwikkeld en uitgevoerd wordt. In de bestuurskundige literatuur wordt ook wel gesproken over governance, joint action en netwerksturing. Hierbij is de rol van de overheid zowel participant als regisseur. Waarbij de rol als regisseur voornamelijk inhoudt krijgt door partijen bij elkaar te brengen en te sturen op gezamenlijke actie, het creëren van de randvoorwaarden van het proces. De overheid is hierbij afhankelijk van de partners voor het bereiken van maatschappelijke effecten of het oplossen van maatschappelijke problemen.

4.1.1 Kenmerken van netwerksamenwerking

- participanten leren van elkaar;
- participanten zijn op de hoogte van elkaar expertise en vertrouwen op deze expertise;
- er wordt gestreefd naar een gezamenlijke probleemdefinitie;
- er wordt gestreefd naar een gezamenlijke visie en oplossingen;
- collectieve ambitie en beeldvorming;
- er wordt gestreefd naar een gezamenlijke uitvoering (joint action);
- participanten zijn betrokken en actief bij de uitvoering van activiteiten die niet rechtstreeks hun eigen belang en organisatie dienen.

4.1.2 Knelpunten bij samenwerking in een netwerk

- verschil van perceptie op het probleem;
- het eigen (organisatie)belang overheerst boven het gezamenlijke belang;
- verschil van perceptie op de mogelijke situatie;
- verschil van perceptie op gewenste situatie.

De verschillende percepties van de participanten zijn de belangrijkste mogelijke knelpunten of beter gezegd voorwaarden om te komen tot integrale beleidsvorming en uitvoering.

De toegevoegde waarde van de brede school ligt in de samenwerking tussen in ieder geval kernpartners die core business overschrijdende activiteiten organiseren in het belang van het kind. Vanuit de volgende vragen wordt gekeken naar de samenwerking binnen Noorderbreedte.

- afstemming in de programmering van de verschillende participanten
- gezamenlijke pedagogische visie
- accepteert en gebruikt men elkaars expertise
- is er sprake van samenwerking?

4.2 Systematiek van de samenwerking binnen Noorderbreedte

De kernpartners die het convenant hebben ondertekend, zijn de voornaamste samenwerkingspartners. Uit de afzonderlijke interviews met de projectgroepleden en de gevoerde discussie met de projectgroep is gebleken, dat de participanten van mening zijn dat de brede school met name zijn bestaansrecht ontleent aan de wijk. Het gezamenlijke probleem, destijds in 2001, was het gebrek aan sociale cohesie en achterstand bij de kinderen en de wijk.

Ondanks dat de verschillende instellingen samenwerken om een gezamenlijk doel te realiseren zijn de scholen concurrenten van elkaar. Dit is een beperking voor een optimale samenwerking. Voordeel is wel dat ouders in de wijk tussen verschillende scholen kunnen kiezen. Eigen organisatiebelangen spelen een dusdanige, maar begrijpelijke, rol dat verregaande samenwerking niet is ontstaan. De samenwerking beperkt zich tot het creëren en coördineren van een wenselijke situatie, waarbij de beschikbaar gestelde middelen door de gemeente het vertrekpunt vormen.

Met deze middelen wordt getracht een aanbod te creëren van laagdrempelige activiteiten dat een bijdrage levert aan de ontwikkeling van het kind, de wijk, maar ook een visitekaartje is voor Noorderbreedte. Omdat de eigen organisatiebelangen een belangrijke rol spelen, moeten alle activiteiten ook daaraan een bijdrage leveren. Hierdoor kan de locatie van de activiteit een belangrijke rol spelen. Het mes moet aan twee kanten snijden. Deze situatie maakt de samenwerking complex. Beleid en uitvoering mogen niet ten koste gaan van het eigen organisatiebelang.

4.2.1 Pedagogische visie

Het hebben en werken conform een gezamenlijke pedagogische visie is een indicatie voor goede samenwerking. Hoewel er gezamenlijk gewerkt is, vanuit een bottem-up systematiek, aan een gezamenlijke pedagogische visie, heeft deze pedagogische visie op dit moment geen algemeen geldende functie. Het is wel een geaccepteerde vertaling van de bestaande visies per instelling. Deze visie wordt als uitgangspunt overhandigd aan de (externe) instellingen die bij de uitvoering van het activiteitenaanbod betrokken zijn. Verdere gezamenlijke doorontwikkeling met deze visie is niet aan de orde geweest. De partners waren tijdens de discussie van mening dat de pedagogische visie wel eens afgestoft mag worden, maar dit heeft geen hoge prioriteit.

4.2.3 De gemeente als regisseur, aanjager en facilitator

Binnen het project Noorderbreedte treedt de gemeente vooral op als aanjager, regisseur en initiatiefnemer. Dit middels het beschikbaar stellen van financiële middelen en een algemeen coördinator. De algemeen coördinator heeft dan ook een belangrijke bindende factor volgens de partners. De meeste initiatieven worden door de algemene coördinator opgepakt die vervolgens veel tijd en energie steekt in het bij elkaar brengen van de benodigde partijen en het organiseren van samenwerking en afstemming. De nieuwe inhoudelijke initiatieven voor (nieuwe) activiteiten komen veelal uit de hoek van de niet onderwijsinstellingen.

4.2.4 Wettelijke taken en verplichtingen

Op dit moment wordt er door de partners tezamen met de buitenschoolse activiteiten een dagarrangement gerealiseerd. Een voor alle kinderen uit de wijk toegankelijke aanbod aan activiteiten na schooltijd. De school heeft tot wettelijke taak het bieden van mogelijkheden voor opvang na schooltijd. Ouders zijn hiervoor financieel verantwoordelijk. Op dit moment wordt voor meer dan 90% van de buitenschoolse activiteiten bekostigd door de gemeente. De samenwerking beperkt zich tot afstemming en ontwikkeling van het aanbod en zaken zoals planning, promotie en het bereiken van doelgroepkinderen.

4.2.5 Aanbodgericht

De samenwerking kenmerkt zich vooral op het creëren van een aanbod van activiteiten dat past binnen de huidige doelstellingen van Noorderbreedte. Het streven naar en actualiseren van collectieve beeldvorming en ambitie blijven op de achtergrond. Volgens de partners zou er meer vraaggericht kunnen worden gewerkt.

4.2.6 Vertrouwen

Van elkaar leren, op de hoogte zijn van elkaar expertise en elkaar daarin vertrouwen zijn belangrijke voorwaarden voor samenwerking. Uit de gesprekken met de partners en de projectgroep is uitgesproken dat er vertrouwen in elkaar is. De partners kennen elkaars expertise en maken daar ook gebruik van. Echter de scholen hebben de behoefte om zich zelf goed te profileren, waardoor bijvoorbeeld een suggestie van een andere partner voor een mogelijke schoolkeuze niet altijd leuk is, maar wel in het belang van het kind. De kernpartners weten van elkaars positie en vertrouwen er op dat elke partij de gelegenheid krijgt om zich te profileren. De kernpartners vinden het belangrijk dat ouders kunnen kiezen en een weloverwogen keuze kunnen maken.

4.3 De partners over de samenwerking en Noorderbreedte

Tijdens de interviews is veel gezegd over samenwerking en Noorderbreedte. Hier is ook gesproken over de voordelen, nadelen, kansen, bedreigingen en prioriteiten. Hieronder vindt u een overzicht van de belangrijkste genoemde zaken vanuit de partners.

Voordelen van huidige samenwerking.

- korte lijntjes tussen partners;
- snel contact tussen partners wanneer een kind problemen heeft;
- er wordt gezamenlijk gestreefd naar een aanbod van activiteiten dat een bijdrage levert aan het verbeteren van de sociale cohesie en de ontwikkeling van het kind;
- er is een gevoel van saamhorigheid;
- herkenbaarheid van Noorderbreedte als samenwerkingsverband;
- ook veel samenwerking met de integrale jeugdgezondheidszorg die een extra bijdrage levert;
- de gemeentelijke projectleider en ingehuurde coördinator zijn de onafhankelijke partij in de samenwerking. In een dergelijk samenwerkingsverband is een onafhankelijke partij wenselijk.
- Vooral de kinderopvang, vluchtelingenwerk en de peuterspeelzaal worden als prettigste samenwerkingspartner ervaren.

Nadelen van de huidige samenwerking

- veel op ad hoc basis;
- scholen zijn samenwerkingspartners maar ook concurrenten;
- situatie van de huidige locatie, geeft snel het effect van eilandjes;
- er is geen structurele samenwerking op het gebied van collectieve beeldvorming en ambitie;
- voor de partners, onder andere de scholen, geldt dat Noorderbreedte “erbij” gedaan wordt.

Kansen

- een nieuwe multifunctionele ruimte zou de samenwerking doen verbeteren, centrale plek voor bepaalde activiteiten.
- er kan meer uit de brede school gehaald worden.
- er wordt niet optimaal gebruik gemaakt van de expertise en mogelijkheden van bibliotheek en vluchtelingenwerk.
- meer samenwerking met welzijn, cultuur en sportinstellingen.

Bedreigingen

- het mogelijke wegvallen van de gemeentelijke middelen zou Noorderbreedte en de samenwerking doen verdwijnen.
- verdere terugloop van het aantal leerlingen zou de samenwerking bemoeilijken.

Prioriteit

- Opnieuw gezamenlijk werken aan visie en doelstellingen.
- Meer promotie en herkenbaarheid van Noorderbreedte.

4.4 Conclusie

De samenwerking binnen Noorderbreedte kenmerkt zich door de betrokkenheid van de partners bij het kind en bij de eigen organisatiebelangen. Binnen de samenwerking wordt gestreefd naar een gezamenlijk aanbod van activiteiten dat de doelstelling, dus het kind, de ouder en de wijk ten goede komt.

Noorderbreedte is een verzamelnaam van instellingen die een samenwerkingsverband vormen, maar ook streven naar eigenheid van de instelling en profilering daarvan.

Buiten het samenwerkingsverband wordt samengewerkt met andere instellingen. Deze instellingen zijn met name betrokken bij de organisatie en uitvoering van de buitenschoolse activiteiten. Hierbij moet gedacht worden aan het inhuren van bedrijven, instellingen en vakkrachten die de buitenschoolse activiteiten invullen.

Van echte verregaande samenwerking binnen de kernpartners, waarbij het belang van Noorderbreedte de eigen organisatiebelangen overtreft is weinig sprake. De vraag is ook of dat reëel is gezien de situatie. Wel zijn de partners allemaal ten dienste van belang van het kind wat volgens de partners de meerwaarde van Noorderbreedte oplevert. Samenwerking is moeilijk en complex maar heeft de partners niet weerhouden het maximale, gegeven de situatie, eruit te halen.

4.4.1 Efficiënt en effectief

Uit de interviews is gebleken dat over het algemeen de samenwerking efficiënter en effectiever kan. Er wordt nog niet optimaal gebruik gemaakt van elkaar expertise, middelen en organisatietalent. Wisselingen van personeel en functionarissen zowel bij de gemeente als bij de partners heeft gezorgd voor minder continuïteit. De sterke regiefunctie door de gemeente van het afgelopen jaar is als prettig ervaren en wordt gezien als voorwaarde voor verdere doorontwikkeling van Noorderbreedte en brede schoolbeleid.

Ondanks de geschetste knelpunten in dit hoofdstuk, zijn de partners trots op Noorderbreedte. De afgelopen vier jaar is de samenwerking verbeterd en staat een redelijk stevig concept en is Noorderbreedte een centrale plek in de wijk geworden. Er is een duidelijke meerwaarde gecreëerd voor het kind, de ouders en de wijk. De brede school is herkenbaar en heeft tevens als succesvolle proeftuin gefunctioneerd (voorbeelden: o.a. boekenpret, peuterestafette, VVE-project)

4.4.2 Verbeterpunten

In de toekomst zouden de projecten en activiteiten meer vanuit de partners getrokken kunnen worden. Op dit moment is de door de gemeente aangestelde coördinator te veel uitvoerend bezig in plaats van het coördineren van werkzaamheden. Ook de aansturing van deze coördinator zou meer vanuit de partners mogen komen. Dit zou de legitimiteit van de werkzaamheden van de coördinator kunnen vergroten. Daarnaast dienen de initiatieven voor nieuwe activiteiten meer vanaf de werkvloer te komen waardoor er meer vraaggericht gewerkt kan worden. En de activiteiten meer aansluiting vinden bij de visie van Noorderbreedte. De gemeente krijgt dan meer de regie en coördinatiefunctie en partners meer de uitvoeringsfunctie en initiatieffunctie.

De brede school zou meer aansluiting moeten zoeken bij de ontwikkelingen binnen het preventieve jeugdbeleid, het centrum voor jeugd- en gezin en de Lokaal Educatieve Agenda.

5. Wat hebben we bereikt, wat kunnen we etaleren

5.1 Onderzoeksvraag:

Wat heeft de brede school de gemeente Pijnacker-Nootdorp nu opgeleverd?

Deze vraag zal beantwoordt worden door middel van het beantwoorden van de vier W-vragen.

1. wat wilden we bereiken?
2. wat hebben we daar voor gedaan?
3. wat was het resultaat?
4. wat heeft het gekost?

De brede school hanteert 3 doelstellingen, per doelstelling zal antwoord gegeven worden op de bovenstaande vragen. Voor een uitgebreidere informatie over de activiteiten en resultaten wordt verwezen naar de bijlagen.

5.2 Doelstelling 1

“Stimuleren en vergroten van de taal- en sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen”.

5.2.1 Wat wilden we bereiken?

Met deze doelstelling is getracht door middel van het ontwikkelen en inzetten van activiteiten taalachterstanden te voorkomen, taal en sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen te verbeteren en hiermee de ontwikkelingskansen van kinderen te vergroten.

5.2.2 Wat hebben we daar voor gedaan?

Om de taal en sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen te stimuleren en te vergroten zijn de volgende activiteiten ontplooid:

Boekenpret

Boekenpret is een leesbevorderingprogramma van de bibliotheek dat door alle partners van Noorderbreedte wordt gebruikt. Kinderen krijgen bij de kinderopvang, peuterspeelzaal en groepen 1 en 2 een identiek prentenboek mee naar huis dat gekoppeld is aan een thema met de bedoeling dat ouders het nogmaals thuis te laten voorlezen. Het belang van (voor)lezen en de aandacht die ouders hieraan zouden moeten besteden wordt hiermee gestimuleerd. Ook bij het consultatiebureau staat een boekenpretmand.

Kinderopvang taallesmoeders/ Taal en opvoeden/ extra opvang

Voor allochtone vrouwen bestaat de mogelijkheid om taallessen te volgen op het allerlaagste niveau en een cursus taal en opvoeden. De cursussen worden verzorgd door het Mondriaan college en worden gegeven bij verschillende partners van Noorderbreedte. Om de drempel van deze cursus zo laag mogelijk te houden, is er voor gezorgd dat de kinderen (2-5 jaar) van deze cursussen kosteloos opgevangen kunnen worden bij het kinderdagverblijf of de peuterspeelzaal. Meerwaarde hiervan is dat deze kinderen in aanraking komen met de voorschoolse voorzieningen en ook met boekenpret en het VVE⁴-programma “Puk en Ko”, waarbij ook de integrale jeugdgezondheidszorg bij betrokken is.

Doordat kinderen met deze voorschoolse voorziening in aanraking komen, komen ze met meerdere instellingen in contact die ook deel uitmaken van het JPT⁵-netwerk. Hierdoor ontstaan korte lijntjes en kunnen problemen sneller gesignaleerd en opgepakt worden. Verder wennen zowel de kinderen als de moeders aan een vaste dagindeling en leren ze de geldende “normen en waarden”.

---

⁴ Voor- en vroegschoolse educatie

⁵ Jeugd Preventie Team

Weerbaarheidstrainingen (groepen 5/6)

Deze activiteit is bedoeld om kinderen meer zelfvertrouwen te laten krijgen, het vergroten van het empathisch vermogen en het beter voor zichzelf op kunnen komen. Doelstelling van de training is:

- bewust worden van eigen gedrag en dat van anderen;
- het zich weerbaar kunnen opstellen, waardoor de groepssfeer verbeterd. Er zal bijvoorbeeld minder gepest worden.

Hanteren van een pedagogisch klimaat

Conform de werkplannen hanteren alle partners binnen de brede school dezelfde pedagogische uitgangspunten (zie bijlage). Deze uitgangspunten moeten leiden tot een herkenbaar eenduidig opvoedkundig klimaat. Het pedagogische klimaat kent drie pijlers:

- o veiligheid en vertrouwen;
- o respect en aandacht voor samen spelen - samenleven (sociale ontwikkeling);
- o groei naar zelfstandigheid en zelfredzaamheid.

5.2.3 Wat was het resultaat?

In onderstaande tabellen staat het bereik van de bovenstaande activiteiten weergegeven.

Boekenpret

2004	253 kinderen en ouders
2005	272 kinderen en ouders
2006	4842 kinderen en hun ouders (schooljaar 2006/2007) Noorderbreedte: 585 kinderen ⁶
2007	4867 kinderen en hun ouders (schooljaar 2007/2008) Noorderbreedte 616 kinderen

Samenwerkingspartners: bibliotheek, onderwijs, integrale jeugdgezondheidszorg, peuterspeelzaal, kinderopvang, vluchtelingenwerk.

Kinderopvang taallesmoeders/ Taal en opvoeden/ extra opvang

2004	onbekend
2005	9 vrouwen 9 kinderen
2006	14 vrouwen / 7 vrouwen maakten gebruik van de mogelijkheid tot kinderopvang
2007	10 vrouwen/ 7 kinderen

Samenwerkingspartners: peuterspeelzaal, kinderopvang, Mondriaan, onderwijs, integrale jeugdgezondheidszorg, vluchtelingenwerk.

Weerbaarheidstrainingen

2004	18 kinderen bij Willem Alexander school, andere scholen niet bekend.
2005	
2006	21 kinderen/ 17 ouders (resultaat van 1 school, overige waren doorgeschoven naar 2007)
2007	69 kinderen/ ouders betrokken via ouderbijeenkomsten exacte aantallen niet bekend.

Samenwerkingspartners: onderwijs, integrale jeugdgezondheidszorg

Hanteren van het pedagogische klimaat

In de verschillende werkplannen wordt aangegeven dat alle partners hetzelfde pedagogische klimaat hanteren. Het is lastig om te meten of dit klimaat ook een positieve uitwerking heeft, hiervoor zou je kinderen moeten interviewen en vragen of zij dit ook zo ervaren. Dit is een te moeilijke materie voor hen. Het is goed dat dit beoogde klimaat draagvlak heeft bij alle partners binnen Noorderbreedte. Echter doordat het niet terugkomt in deevaluaties en projectvoorstellen krijgt het de schijn dat het pedagogische klimaat meer een topdown geformuleerde wens is dan een bottom-up gedragen werkwijze.

Tijdens de interviews kwam naar voren dat elke school zijn eigen pedagogische visie/ uitgangspunten heeft, gekoppeld aan haar eigen identiteit en (geloofs)stroming. En dat de leerkrachten op de werkvloer niet altijd op de hoogte zijn van de genoemde uitgangspunten. Echter de eigen visie en werkwijze van de scholen en leerkrachten conflicteren niet met het genoemde pedagogische klimaat.

⁶ Deze cijfers zijn het aantal kinderen keer het aantal dat een boekenkist is gebruikt.

5.2.4 Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabellen staan de kosten per activiteit per jaar weergegeven.

Boekenpret

Jaar	Kosten + toelichting
2004	N.v.t.
2005	Voor het schooljaar 2004-2005 bedroegen de kosten € 1.750,-.
2006	Voor dit schooljaar bedroegen de kosten € 3500,-. De kosten waren dit jaar hoger in verband met de afschrijving van de uitbreiding van de boekenkisten
2007	Vanaf het jaar 2007 werden alle kosten ten behoeve van dit programma bekostigd uit het onderwijsachterstandenbudget. De geraamde kosten voor 2007 bedroegen € 7.157,- (afschrijving 28 kisten en coördinatie en uitvoeringskosten)

De kosten voor boekenpret drukken niet op het brede schoolbudget maar worden betaald uit het VVE-budget.

Kinderopvang taallesmoeders/ Taal en opvoeden/ extra opvang

Jaar	kosten
2004	n.v.t.
2005	€ 4.361
2006	€ 11.629
2007	€ 11.429

Weerbaarheidstrainingen

Jaar	Kosten
2004	€ 11.647
2005	
2006	€ 8.309
2007	€ 1.617

Hanteren van het pedagogische klimaat

T.a.v. het pedagogische klimaat zijn geen directe kosten in beeld te brengen. Het tot stand komen van deze pedagogische visie heeft met name tijd en samenwerking gekost.

5.3 Doelstelling 2

“Vergroten van betrokkenheid van ouders bij de instellingen van Noorderbreedte en daarbij bij het eigen kind en in groter verband het vergroten van de sociale cohesie in de wijk”.

5.3.1 Wat wilden we bereiken?

Deze doelstelling is gericht op het vergroten van de betrokkenheid bij hun kind door middel van het betrekken van ouders bij instellingen van Noorderbreedte en bij activiteiten die georganiseerd worden. Vanuit een breder perspectief gezien, wordt ook beoogd hiermee de sociale cohesie in de wijk te bevorderen.

5.3.2 Wat hebben we daar voor gedaan?

Om deze doelstelling te bereiken zijn de volgende activiteiten georganiseerd:

Ouderkamer

De ouderkamer is bedoeld voor ouders om elkaar te kunnen ontmoeten, koffie te drinken en diverse onderwerpen te bespreken. Naast gezellige activiteiten worden er regelmatig themabijeenkomsten en cursussen georganiseerd over allerlei zaken zoals het opvoeden van het kind en zaken die op een school voorkomen. De ouderkamer is in 2005 gestart met behulp van subsidie van het oranjefonds.

Doelstellingen ouderkamer:

1. Het bevorderen van ouderbetrokkenheid bij maatschappelijke zaken door ouders:
  - Te ondersteunen bij de opvoeding van hun kind(eren)

- Te betrekken bij schoolse zaken.
  - Kansen te bieden zichzelf te ontwikkelen.
2. Het bevorderen van participatie in de wijk.
- Ouders hebben meer contact met elkaar en leren elkaar beter kennen.
  - Er is bekendheid over elkanders culturele achtergrond.

Cursus opvoeden en zo

Dit is een cursus die in 2006 gestart is en werd gegeven door Careyn. Aan de hand van thema's werden verschillende zaken t.a.v. het opvoeden van kinderen behandeld. Dit met de bedoeling om ouders uit de wijk Noord te ondersteunen bij het opvoeden van hun kinderen. De beoogde doelgroep is met name laagopgeleide en/of allochtone ouders.

Wat eten wij vandaag

Het project "wat eten wij vandaag" heeft als doel om bewoners van de wijk Noord elkaar beter te leren kennen. Bij elkaar thuis eten met een kopje koffie of thee is een gezellige en ontspannen manier om medebewoners van een wijk meer samen te brengen. Op deze manier leren inwoners van verschillende culturen elkaar beter kennen, leert men de Nederlandse cultuur en wordt de sociale samenhang bevorderd.

Taal en koken

Als vervolg op de cursus taal en opvoeden van het Mondriaan college werd in de tweede helft van 2004 gestart met de zgn. kookochtenden. Het doel van de kookochtenden was tweeledig:

1. *Integratie* Het met elkaar in contact brengen van vrouwen die in dezelfde wijk wonen maar die normaal gesproken om welke reden dan ook niet bij elkaar om de koffietafel zitten.
2. *Taal* Tijdens de kookochtenden wordt er Nederlands gesproken. Moeilijke woorden worden duidelijk gemaakt in het Nederlands.

5.3.3 Wat hebben we bereikt?

In onderstaande tabellen staat het bereik van de bovenstaande activiteiten weergegeven.

De ouderkamer

Jaar	Aantal bezoekers	Toelichting
2004	N.v.t.	N.v.t.
2005	160	Meer dan de helft van de bezoekers van allochtoon. Betreft de periode april - december 2005, gemiddeld 6 à 7 ouders per keer.
2006	240	waarvan in de regel meer dan de helft allochtoon is en voornamelijk vrouw. gemiddeld 8 ouders per keer
2007	184	Gemiddeld zo'n 5 à 6 ouders per keer. De verdeling allochtoon en autochtoon was meer in balans dat in 2007. Maar de allochtone vrouw is de meest frequente bezoeker. In 2006 werd nog niet het onderscheid gemaakt tussen mannelijke en vrouwelijke bezoekers.

Samenwerkingspartners: onderwijs, integrale jeugdgezondheidszorg, peuterspeelzaal, kinderopvang, vluchtelingenwerk en verschillende externe partners (o.a. politie)

Cursus opvoeden en zo

Jaar	Aantal	Toelichting
2004		
2005		
2006	9 personen	(gemiddeld cijfer 8) (voornamelijk hoog opgeleid en autochtoon)
2007	10 personen	(gemiddeld cijfer 8) (6 ouders kwamen uit Pijnacker-Noord)

Samenwerkingspartners: onderwijs, integrale jeugdgezondheidszorg, peuterspeelzaal, kinderopvang

Taal en koken

Jaar	Aantal	Toelichting
2004		
2005	17	gemiddeld aantal vrouwen per kookochtend (+/- 20 ochtenden per jaar)
2006	17 à 18	gemiddeld aantal vrouwen per kookochtend (+/- 20 ochtenden per jaar)
2007	17 à 18	gemiddeld aantal vrouwen per kookochtend (+/- 20 ochtenden per jaar)

Organiserende instelling: vluchtelingenwerk

Wat eten wij vandaag

Jaar	Aantal	Toelichting
2004	N.v.t.	
2005	36 gezinnen	Het aantal deelnemers bij het multiculturele eindfeest is onbekend
2006	30 gezinnen	Het aantal deelnemers bij het multiculturele eindfeest is onbekend
2007	34 gezinnen	Bij het multiculturele eindfeest participeerde 80 inwoners.

Organiserende instelling: vluchtelingenwerk, samenwerking met alle partners van Noorderbreedte.

5.3.4 Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabellen staan de kosten weergegeven per activiteit, per jaar en wat de kosten per deelnemer zijn.

De ouderkamer

Jaar	Kosten
2005	€ 8.793
2006	9.104
2007	+ 8.540
Totaal	€ 26.437

Cursus opvoeden en zo

Jaar	Kosten
2004	N.v.t.
2005	N.v.t.
2006	€ 4.100
2007	N.v.t.
Totaal	

Taal en Koken

Jaar	Kosten
2004	n.v.t.
2005	€ 5.525
2006	€ 2.116
2007	€ 3.133
Totaal	€ 10.774

Wat eten wij vandaag

De kosten voor “wat eten wij vandaag” bedragen jaarlijks rond de € 1.500,-. Deze kosten zijn in de afgelopen jaren niet terug te vinden op de jaarrekeningen van Noorderbreedte, omdat de kosten gedekt worden door externe financiers waaronder Rondom Wonen en de Rabobank. Het project draait echter wel mee binnen Noorderbreedte omdat het past binnen de doelstellingen van Noorderbreedte en de samenstelling van de wijk. Kosten per persoon, per jaar, ongeveer € 15,-.

5.4 Doelstelling 3

“Het aanbieden van buitenschoolse activiteiten, afgestemd op het hoofdoel van Noorderbreedte, waarbij extra inspanningen worden gedaan om doelgroepkinderen te bereiken”.

Sinds het bestaan van Noorderbreedte vormen de buitenschoolse activiteiten een belangrijke pijler onder deze brede school. De buitenschoolse activiteiten zijn vooral bedoeld om kinderen in contact te brengen met verschillende vormen van vrijetijdsbesteding. Daarnaast is het samen spelen van kinderen met een verschillende achtergrond een van de belangrijkste speerpunten (integratie). Een extra accent wordt gelegd op het bereiken van doelgroepkinderen. Onder doelgroepkinderen wordt verstaan, kinderen die door hun omgeving enig risico lopen om een achterstand op te lopen. Sinds augustus 2006 wordt het opleidingsniveau van de ouders als criteria genomen, daarvoor gold eerst ook de selectiecriteria “ethniciteit”.

5.4.1 Wat wilden we bereiken?

De doelstelling was om een aanbod aan buitenschoolse activiteiten te realiseren dat aansluit bij het hoofdoel van de brede school.

5.4.2 Wat hebben we hiervoor gedaan?

Hiertoe werden jaarlijks worden verschillende activiteiten georganiseerd, waarbij getracht wordt aan te sluiten bij de vraag. De activiteiten die worden georganiseerd kunnen worden onderverdeeld in de volgende categorieën:

1. cognitief	voorbeeld: computercursus
2. motorisch	voorbeeld: straatvoetbal, squash, jeu de boules
3. creatief	voorbeeld: kokkerellen, bloemschikken, knutselen
4. sociaal-cultureel	voorbeeld: muziek, theater, circus

5.4.3 Wat heeft het ons opgeleverd?

In onderstaande tabel staat het bereik weergegeven van de buitenschoolse activiteiten van de afgelopen vier jaar.

2004	Totaal 608 deelnemers	31 cursussen (109 bijeenkomsten)
2005	Totaal 788 deelnemers	37 cursussen (191 bijeenkomsten)
2006	Totaal 443 kinderen	28 cursussen (148 bijeenkomsten)
2007	Totaal 663 kinderen	34 cursussen (150 bijeenkomsten)

Samenwerkingspartners: alle partners van Noorderbreedte. Samenwerking met externe welzijn, sport en cultuur instellingen en commerciële bedrijven.

5.4.4 Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel staat de kosten per jaar weergegeven.

Jaar	Kosten per jaar
2004	€ 33.400,-
2005	€ 35.379,-
2006	€ 36.978,-
2007	€ 27.037,-

5.5 Conclusie

Hieronder zal per doelstelling een conclusie gegeven worden. Over het algemeen kan gesteld worden dat met de activiteiten gewerkt is om de doelstellingen te bereiken. Gezien het feit dat er van te voren geen duidelijk outputgegevens geformuleerd zijn, kan niet geconcludeerd worden dat ze bereikt zijn. Wel kan geconcludeerd worden dat de partners gezamenlijk de intentie gehad hebben en hebben samenwerkt deze doelstellingen te bereiken. Het resultaat is het hierboven geschetste overzicht activiteiten en bereik.

5.5.1 Taal en sociaal emotionele ontwikkeling

Het bereik van de verschillende activiteiten is goed te noemen. Boekenpret is uitgegroeid tot een gemeentebreed inzetbaar product om het (voor)lezen te bevorderen. Het gewenste effect, vermindering van taal(onderwijs) achterstand is moeilijk te achterhalen. In 2005 heeft een GOA monitor plaatsgevonden, die erg beschrijvend van aard is en geen bruikbare nulmeting is. Recentelijk heeft de gemeenteraad de Nota OAB 2006-2010 vastgesteld. Hierin wordt naast de inhoudelijke doelstelling ook ingezet op monitoring van de onderwijsachterstanden en of de beleidsdoelstellingen met de ingezette middelen gerealiseerd zijn.

Door de samenwerking is er een goede toeleiding vanuit de integrale jeugdgezondheidszorg naar de voorschoolse voorzieningen waardoor de kinderen ook in aanraking komen met VVE-Project. Daarnaast is de informatieoverdracht van de peuterspeelzaal naar het primair onderwijs bij Noorderbreedte gestart, dat nu gemeentebreed wordt gebruikt.

De waarde die door de partners gehecht wordt aan de weerbaarheidstraining is groot te noemen. Uit de verschillende deelevaluaties blijkt dat zowel de kinderen als de ouders de cursus als positief hebben ervaren en 'dat ze er wat aan gehad hebben'. Docenten merken dat kinderen de geleerde vaardigheden in de praktijk brachten⁷ (jaarverslag 2006/ p4).

De opvang van kinderen van Taalmoeders wordt dit jaar voor het laatst gedaan. Volgens de partners wegen de kosten niet op tegen baten. Hiermee geeft Noorderbreedte ook aan, dan zij kritisch is waaraan zij haar middelen besteedt.

Over het algemeen kan gesteld worden dat de samenwerking tussen de partners een aanbod heeft opgeleverd, dat een bijdrage levert aan de ontwikkeling van de kinderen. Met een redelijk succesvol bereik.

5.5.2 Ouderbetrokkenheid en sociale cohesie

Uit de cijfers van de Lemon blijkt dat de waardering t.a.v. sociale leefomgeving in Pijnacker-Noord de afgelopen vier jaar gestegen is. Op alle drie de punten is er een stijging te zien. Waarbij sociaal-economische samenstelling, de omgang met elkaar in de wijk in 2007 met een hele punt gestegen is t.o.v. 2005, hiermee scoort Pijnacker-Noord het hoogste cijfer (7.7) van de hele gemeente. In 2005 is ook de ouderkamer gestart. Toevallig?

Hoewel het verleidelijk is om deze Lemon resultaten in verband te brengen met de activiteiten van Noorderbreedte is er geen aantoonbare causaliteit. Aan de andere kant, de sociale cohesie is er in ieder geval niet op achteruit gegaan. De vraag is of de cijfers lager zouden zijn, wanneer deze activiteiten niet zouden hebben plaatsgevonden.

Ondanks het feit dat het moeilijk is om het effect te meten. Kan verondersteld worden dat de activiteiten een bijdrage hebben geleverd aan de sociale cohesie.

5.5.3 Buitenschoolse activiteiten

Met de buitenschoolse activiteiten wordt een aanbod gecreëerd waarmee kinderen een nuttige vrijetijdsbesteding kunnen hebben. Met deze activiteit wordt aan het speerpunt voldaan, er worden buitenschoolse activiteiten aangeboden. Óf de ontwikkelkansen met deze vrijetijdsbesteding worden verbeterd is een vraag die moeilijk te beoordelen is. Een causaal verband, liefst op wetenschappelijke basis, moet kunnen aantonen dat de buitenschoolse activiteit, zonder overige invloeden, tot effect heeft gehad dat zijn ontwikkelkansen zijn verbeterd. Aan de andere kant, iedere ouder weet dat leuke activiteiten/ bezigheden voor kinderen goed zijn.

De veronderstelling is dat met het aanbieden van deze activiteiten een bijdrage wordt geleverd aan de ontwikkelkansen van deze kinderen. Met die reden is ook gestart met deze activiteit. Algemeen bekend is dat zinvolle leuke vrijetijdsbesteding positieve effecten heeft voor het kind en zijn/ haar ontwikkelkansen.

---

⁷ Jaarverslag Noorderbreedte 2006.

Met deze veronderstelling en het bereik dat de buitenschoolse activiteiten heeft, kan redelijkerwijs geconcludeerd worden dat de doelstelling van deze activiteit is bereikt

5.5.4 Het accent bij de buitenschoolse activiteiten: de gewichtenleerling.

Het accent van dit speerpunt is het bereiken van de zogenaamde doelgroep kinderen, de gewichtenleerling. In de afgelopen vier jaar is gebleken dat het moeilijk is om deze doelgroep kinderen te bereiken. Er is een aantal jaren geleden de aanbeveling gedaan om laagdrempelige, goedkope, sportieve activiteiten te organiseren om deze doelgroep kinderen te bereiken. (doelgroep kinderen, kinderen met laagopgeleide ouders, of van allochtone afkomst). De registratie van participatie van deze doelgroepkinderen heeft niet consequent plaatsgevonden. Daarnaast is recentelijk de kwalificering van gewichtenleerlingen aangepast. Uit de stukken blijkt dat in 2006 44 gewichtenleerlingen hebben deelgenomen. In 2007 waren dit er 60. In 2007 had Noorderbreedte in totaal 173 gewichtenleerlingen. De deelname van gewichtenleerlingen is in aanzienlijk 2007 toegenomen. Dit komt met name doordat de partners ingezet hebben op het betrekken van deze kinderen en een aanbod aan activiteiten te realiseren die de betreffende doelgroep aanspreekt.

6. Conclusies en aanbevelingen

6.1 Algemeen

De brede school heeft de afgelopen vier jaar flink wat opgeleverd. Er is een divers aanbod van activiteiten gerealiseerd, dat een bijdrage levert aan de visie en doelstellingen van de brede school. Uit de interviews met de partners, de gesprekken met de projectgroep, de gesprekken met de stuurgroep, de jaarverslagen 2004-2007 en bijbehorende deevaluaties blijkt, dat partners, medewerkers, ouders en kinderen tevreden zijn over wat Noorderbreedte heeft gebracht.

6.2 De meerwaarde

De partners zijn van mening dat als de brede school er niet zou zijn geweest, de tweedeling in de wijk stukken groter zou zijn geweest dan nu. Daarnaast zou de achterstand van kinderen een groter probleem zijn geweest. De huidige werkwijze en activiteiten hebben ook een preventieve werking. Ouders en kinderen komen door middel van het consultatiebureau en de voorschoolse voorzieningen snel in aanraking met het samenwerkingsverband. Waardoor ouders sneller bekend raken met de instellingen die verbonden zijn met Noorderbreedte. Dit heeft ook een signaalfunctie. Het netwerk kan signalen van problemen bij kinderen en gezinnen snel oppikken en de samenwerkingspartners hierover informeren en gezinnen eventueel doorverwijzen naar hulpverlenende instanties.

De meerwaarde van de Noorderbreedte is volgens de partners de synergie van de samenwerking, de gezamenlijke activiteiten en de activiteiten die partners afzonderlijke aanbieden. Tussen de verschillende doelstellingen en activiteiten zitten zoveel dwarsverbanden dat ze niet los van elkaar beoordeeld moeten worden. De partners hebben Noorderbreedte ook een aantal cijfers gegeven. De lijst kunt u vinden in de bijlage. De meerwaarde die Noorderbreedte oplevert geven de partners gemiddeld een 7.7.

De meest succesvolle activiteiten van de afgelopen vier jaar zijn volgens de partners: Boekenpret en de Buitenschoolse activiteiten. Boekenpret omdat deze sinds een tweetal jaren gemeentebreed voor alle basisscholen beschikbaar is. In het schooljaar 2007/2008 hadden 16 basisscholen (groepen 1 en 2) boekenkisten voor boekenpret te leen. De buitenschoolse activiteiten omdat deze een bijdrage leveren aan alle doelstellingen; ontwikkeling van het kind, betrokkenheid van ouders stimuleert en een bijdrage levert aan de sociale cohesie.

Vanuit gemeentelijk oogpunt kan ook geconcludeerd worden dat binnen Noorderbreedte samen wordt gewerkt en dit een meerwaarde oplevert. De meerwaarde is een op elkaar afgestemd pakket aan voorzieningen dat zonder de partners niet gerealiseerd kon worden.

6.3 Visie en doelstellingen

Het bestaansrecht van de brede school ligt volgens de partners nog steeds in de lijn van 2001; onderwijsachterstanden, sociale achterstand in de wijk en gebrek aan sociale cohesie. De huidige visie en doelstellingen van Noorderbreedte zijn volgens de partners niet achterhaald, maar zelfs vooruitstrevend.

Uit de gesprekken met de partners over samenwerking blijkt geen urgentie of noodzaak voor verregaande samenwerking om deze "probleemsituatie" aan te pakken. De aanleiding in 2001 is geen basis om verder te gaan in 2009. Hoewel de visie en doelstellingen zeker niet achterhaald zijn is een actualisatie van de visie aan de hand van nieuwe ontwikkelingen en het landelijke beleid wel gewenst. Sociale cohesie is een belangrijke pijler en wordt met de verschillende activiteiten binnen Noorderbreedte versterkt.

6.4 Brede school als middel

Gebleken is dat veel van de activiteiten passen binnen het gemeentelijk beleid (WMO en Jeugdbeleid). Noorderbreedte fungeert uitstekend als middel om uitvoering te geven aan gemeentelijk beleid. Hiervoor dient wel draagvlak bij de partners te zijn om deze samenwerking met elkaar aan te gaan.

6.5 Taken en verantwoordelijkheden partners en gemeente.

De gemeente heeft op dit moment naast de taak als regisseur ook de taak als facilitator, initiator, uitvoerder en aanjager. Een andere rolverdeling is gewenst. De betrokken organisaties hebben veel organisatievermogen, expertise en een directe relatie met de doelgroep. De gemeente zou meer op hoofdlijnen moeten regisseren en de algemeen coördinator zou meer moeten coördineren. Hoewel eigen organisatiebelangen een rol spelen en partijen Noorderbreedte “erbij” doen. Zou Noorderbreedte leidend moeten zijn, waarmee het belang van het kind leidend is. De gemeente kan dergelijke initiatieven ondersteunen en regisseren.

Ten aanzien van de aansturing zou het wenselijk zijn dat bijvoorbeeld een brede schoolorganisatie (stichting) ontstaat waarmee de gemeente een subsidierelatie kan aangaan. Met een subsidierelatie kan de gemeente meer sturen op output. Daarnaast kan de gemeente als regisseur en partner binnen het netwerk Noorderbreedte meer sturen op een collectieve ambitie en collectieve uitvoering.

6.6 Financiën

Niet alleen de samenwerking binnen Noorderbreedte mag efficiënter en effectiever, maar ook de besteding van de financiële middelen. Bij de nieuwe beleidsontwikkeling zou nadrukkelijk gekeken moeten worden naar de wettelijke taken van partners waarvoor het gaat om naschoolse opvang. Ouders zijn verantwoordelijk voor de financiering hiervan, onderwijs is verplicht dit aan te bieden. Een kanttekening is wel, dat dit invloed kan hebben op de laagdrempeligheid van de buitenschoolse activiteiten en de doelgroepkinderen mogelijk weer uit beeld verdwijnen.

Verder zal gekeken moeten worden of bestaande activiteiten of nieuwe activiteiten vanuit een ander beleidsveld bekostigd kunnen worden en de brede school als middel dient voor de uitvoering. Zo hoeven activiteiten niet te drukken op het brede schoolbudget, wordt gemeentelijk beleid uitgevoerd en heeft de uitvoering een meerwaarde omdat deze binnen het brede schoolconcept plaatsvindt.

6.7 Kansen en mogelijkheden Noorderbreedte

De grootste kans voor Noorderbreedte ligt in de nieuwe schoollocatie. Door clustering van de partners in één gebouw is er geen sprake meer van een satelliet brede school. Hierdoor kan er ook geen discussie ontstaan, op welk “schoolplein” een activiteit plaatsvindt. Met één gebouw, kan de samenwerking nog meer versterkt worden. Ook biedt het de kans om Noorderbreedte nog meer te positioneren als centrum in de wijk voor alle bewoners. Om dit te realiseren is samenwerking met andere welzijnsinstellingen voorwaarde.

6.8 Kansen en mogelijkheden voor Pijnacker-Nootdorp

Voor verdere beleidsontwikkeling op het gebied van brede schoolbeleid zijn er volop kansen voor de gemeente Pijnacker-Nootdorp. Zo is het rijksbeleid erop gericht om combinatiefuncties te faciliteren voor brede scholen in combinatie met sport en cultuur. Daarnaast bieden het WMO-beleid en het jeugdbeleid in eerste instantie voldoende zaken om de brede school te gebruiken als middel in de uitvoering van het beleid. Meerwaarde is dat bij deze uitvoering een school kan uitgroeien tot een brede school en centraal punt in de wijk. Bezien zal moeten worden welke andere beleidsterreinen een aanvullende rol kunnen spelen.

Het jeugd- en jongerenwerk is in ontwikkeling en krijgt vanuit het jeugdbeleid middelen beschikbaar voor professioneel kind- en tienerwerk. Daarnaast zit de breedtesport ook in de lift. Beide kunnen uitstekend aansluiten bij de ontwikkeling van brede schoolbeleid.

6.9 Kanttekeningen

Uit de evaluatie blijkt dat samenwerking moeilijk is. Er dient draagvlak te zijn en een probleemsituatie versterkt de urgentie en noodzaak om samen te werken. Samenwerking binnen een brede school kan niet afgedwongen worden. Samenwerking binnen een brede school betekent ook dat er continu aandacht moet blijven voor de organisatiebelangen van de afzonderlijke partners en de verwachtingen die verschillende

partners van elkaar en van de brede school hebben. Initiatieven moeten zowel het belang van het kind als het belang van de organisatie als het belang van de gemeenschap treffen.

6.10 Eind conclusie

Noorderbreedte is een instrument dat een goede bijdrage levert aan het kind en aan de wijk. Hoewel de samenwerking verbeterd kan worden is, is er veel bereikt. De activiteiten en resultaten passen binnen het huidige gemeentelijke beleid. Wil Noorderbreedte dezelfde resultaten blijven behalen en verbeteren zal zij continu in ontwikkeling moeten blijven. En nog meer de aansluiting zoeken bij de vraag die leeft bij kinderen en hun ouders.

6.10.1 Aanbevelingen ten aanzien van Noorderbreedte

Ten aanzien van Noorderbreedte worden de volgende aanbevelingen gedaan:

- Continueer Noorderbreedte, biedt voor de komende 4 jaar financiële zekerheid.
- Ontwikkel een nieuwe visie en nieuwe doelstellingen die aansluiten bij de landelijke ontwikkelingen en behoeften uit de wijk.
- Investeer in de samenwerking middels trainingen en workshops
- De gemeente dient meer op te treden als regisseur, verduidelijken rol coördinator.
- Partners dienen meer te participeren in de uitvoering, waardoor de coördinator meer tot coördineren toekomt.
- Onderzoek of de kosten voor de buitenschoolsactiviteiten kunnen worden verhaald op de ouders, maar onderzoek ook de consequenties hiervan voor de laagdrempeligheid van de activiteit.
- Ontwikkel een duidelijk evaluatieplan voor het meten van resultaten en effecten, sluit hier aan bij de monitor sociale cohesie en onderwijsachterstandenbeleid.
- Continueer de coördinatie via Stichting Jeugd en Jongerenwerk Midden Holland.

6.10.2 Aanbevelingen ten aanzien van Brede schoolbeleid in Pijnacker-Nootdorp

Ten aanzien van brede schoolbeleid worden de volgende aanbevelingen gedaan:

- Start een interactief beleidsontwikkelingstraject met het veld en ouders om te komen tot een visie en doelstellingen.
  - o Sluit hierbij aan bij de landelijke ontwikkelingen en kaders (o.a. prestatieveld twee WMO)
  - o De gemeente heeft een duidelijke rol als regisseur en facilitator.
  - o Succesvol brede schoolbeleid is afhankelijk van de inzet en draagvlak bij de partners.
  - o Sluit aan bij initiatieven die van onderop komen en ondersteun deze.
  - o Betrek het WMO-beleid en integrale jeugdbeleid bij deze ontwikkeling.
  - o Samenwerking is geen vanzelfsprekendheid, dus leg deze ook niet op.

Bijlage 1

Een initiatief voor een brede school in Pijnacker-Nootdorp

De start van de brede school ontwikkeling in Pijnacker was in 2000. De gemeente Pijnacker had het voornemen om brede scholen te gaan stimuleren die de intentie hebben wijkgericht (meer) samenhang te brengen tussen onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzalen, culturele, sportieve, opvoedingsondersteunende activiteiten en ICT-activiteiten met als doel de ontwikkelingskansen van kinderen te verbeteren. (nota lokaal onderwijsbeleid Gemeente Pijnacker). De volgende overwegingen⁸ lagen ten grondslag aan de pilot die in 2001 startte.

- Een aantal scholen in Pijnacker heeft in toenemende mate te maken met kinderen die (onderwijs)achterstanden dreigen op te lopen of reeds opgelopen hebben;
- er is een toenemende behoefte van ouders aan bepaalde vormen van kinderopvang (voor-, tussen en naschoolse opvang), afgestemd op de openingstijden van de scholen en peuterspeelzalen. De problematiek van de dagindeling van werkende ouders met kinderen gaat ook aan de (basis)scholen, de kinderopvang en de peuterspeelzalen in Pijnacker niet voorbij;
- de gemeenteraad van Pijnacker heeft de Toekomstvisie Energiek Pijnacker (2000-2025) vastgesteld, waarin onder andere is aangegeven dat in de kwaliteit en leefbaarheid van oude en nieuwe (VINEX)wijken geïnvesteerd moet worden. Het bevorderen van de sociale samenhang en het gemeenschapsleven in de wijken is daarbij van groot belang. Daarnaast hebben de inwoners van Pijnacker aangegeven behoefte te hebben aan ontmoetingsplekken binnen hun wijk c.q. buurt. Brede Scholen kunnen hierin mogelijk een rol gaan vervullen.

Visie⁹ in 2001

De Brede school in Pijnacker staat voor een geïntegreerde aanpak, vanuit een gemeenschappelijk gedeeld sociaal-pedagogisch concept, ter verbetering van de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren in hun diverse leefmilieus: op school, in het gezin, en in hun vrije tijd. Het gaat daarbij om de inrichting van een netwerk van onderwijs, welzijn en zorg rond kind, gezin en de wijk waarin deze kinderen wonen, waardoor de sociale competentie van kinderen, jongeren en hun actieve deelname, en die van hun ouders en andere wijkbewoners, aan samenleving, onderwijs, recreatie en werk wordt bevorderd.

---

⁸ Pilot brede school Pijnacker-Noord, plan van aanpak, juli 2001

⁹ Pilot brede school Pijnacker-Noord, plan van aanpak, juli 2001

Bijlage 2

Functies prestatieveld twee van de WMO, preventief jeugdbeleid

1. Informatie en advies over opvoeden en opgroeien;
2. Signaleren van problemen;
3. Toegang tot het hulpaanbod (lokaal en regionaal);
4. Lichtpedagogische hulp (opvoedingsondersteuning, schoolmaatschappelijk werk);
5. Coördinatie van de zorg.

Financieel overzicht

Totale kosten per jaar

De kosten betreffen alle reguliere kosten, zowel de directe kosten voor activiteiten als de gemaakte kosten door de ambtelijke organisatie (uren). Het verschil tussen de jaren zit vooral in een hogere ambtelijke inzet.

2004	€ 108.830,-
2005	81.719,-
2006	107.830,-
2007	78.927,-

Cijferlijst brede school

Van de acht partners (exclusief gemeente) hebben vijf partners de cijferlijst ingevuld. De cijfers zijn gemiddelden.

Onderwerp	Cijfer
<i>Samenwerking,</i> Geef de samenwerking van de afgelopen 4 jaar tussen de partners van Noorderbreedte een cijfer.	7.1
<i>Realisering van het gemeenschappelijke doel,</i> In welke mate is het hoofddoel de afgelopen 4 jaar bereikt, geef een cijfer.	7.1
<i>Sociale cohesie,</i> Geef een cijfer voor de mate waarin een bijdrage is geleverd aan de sociale cohesie.	6.9
<i>Ouder betrokkenheid,</i> Geef de mate waarin noorderbreedte erin is geslaagd om ouders te betrekken.	6.3
<i>Buitenschoolse activiteiten,</i> Geef een cijfer voor de mate waarin de buitenschoolse activiteiten een bijdrage leveren aan het hoofddoel van de Noorderbreedte.	7.8
<i>Taal- en sociaal emotionele ontwikkeling,</i> Geef een cijfer voor de mate waarin Noorderbreedte een bijdrage heeft geleverd aan de taal en sociaal emotionele ontwikkeling.	7.1
<i>Rol van de gemeente,</i> Geef de gemeente een algemeen cijfer (regisseur, facilitator, ondersteuner, initiator).	7.5
<i>Meerwaarde van de Brede School,</i> Welke cijfer geeft u de meerwaarde die brede school de	7.7

1. Zeer slecht
2. Slecht
3. Ruim onvoldoende/ Zeer onvoldoende
4. Onvoldoende
5. Net niet voldoende/ Matig/ zwak
6. Voldoende
7. Ruim Voldoende
8. Goed
9. Zeer goed
10. Uitmuntend